

สรุปประเด็นให้สัมภาษณ์

ของ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ในรายการ “จุดเปลี่ยนประเทศไทย” เรื่อง “โฉมใหม่ท้องถิ่นไทย”
ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง NBT)
วันจันทร์ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

ด้วยร่างรัฐธรรมนูญกำหนดว่าการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. การบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ การบริการสาธารณะ เป็นหน้าที่ของรัฐที่จัดให้แก่ประชาชนโดยมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น การจัดการขยะ การรักษาความสงบเรียบร้อย การสาธารณสุขโรค รวมทั้งการส่งเสริมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ส่วนกิจกรรมสาธารณะ เป็นเรื่องของประชาชนในท้องถิ่นที่จะทำร่วมกัน เช่น ด้านวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมประเพณีต่าง ๆ ด้านการศึกษา เพื่อสืบสานภูมิปัญญาพื้นบ้าน

๒. การจัดการศึกษาไทย โดยให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับ เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้แล้ว องค์กรทุกองค์กรต้องร่วมกันจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐ ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. โครงสร้าง ที่มาของผู้บริหารท้องถิ่น กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะใช้วิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยประชาชนสามารถตกลงกันเองว่าจะเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรง หรือนายกเทศมนตรีจะมาจกสภาท้องถิ่น หรือจ้างผู้บริหารมืออาชีพ หรือประชาชนจะเลือกรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษก็ได้ เพราะแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน

๔. คุณสมบัติของผู้สมัครผู้บริหารท้องถิ่น สภาท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๕. การบริหารท้องถิ่น ในการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ โดยประชาชนไม่ต้องร้องขอข้อมูล รวมทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การรับรู้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖. การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรม และต้องคำนึงถึงความเหมาะสม รวมทั้งความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ ซึ่งที่ผ่านมามีกรรมการกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่นมีมาตรฐาน

ที่แตกต่างกัน เช่น การโอนย้าย การสอบคัดเลือกบุคคลซึ่งแต่ละแห่งสอบคัดเลือกกันเอง ทำให้เกิดปัญหาความไม่โปร่งใส มีการทุจริต ซึ่งเป็นจุดอ่อนของท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการตั้งกรรมการกลาง หรือการตั้งอนุกรรมการจังหวัด เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๗. การเงินการคลัง การใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า ซึ่งภายใน ๘ เดือน หลังจากรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ รัฐบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการร่างกฎหมายการเงินการคลังให้แล้วเสร็จ หากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จได้ หัวหน้าส่วนราชการนั้นจะต้องพ้นจากหน้าที่ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวจะเป็นการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ การรักษาวินัยทางการเงินการคลัง

๘. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ โดยประชาชนสามารถเข้าชื่อ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ คน หากน้อยกว่า ๑๐๐.๐๐๐ คน ต้องไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ สามารถเข้าชื่อถอดถอนได้ โดยสามารถยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินงานตามที่กฎหมายบัญญัติได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นกระทรวงหลัก ในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การออกระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ ระเบียบการดำเนินงานของท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ ซึ่งอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย คือ หน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ หน้าที่ตามกฎหมายอื่น ๆ และหน้าที่ที่เกิดจากท้องถิ่นเอง หรือมีการร้องขอให้มีการถ่ายโอนภารกิจ

กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑. การจัดตั้ง เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. กฎหมายบุคคล เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๔. กฎหมายเกี่ยวกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีการกำหนดฐานภาษี แหล่งรายได้

ดังนั้น การลงประชามติต้องมีกลไกในการตรวจสอบของประชาชน เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มี ความซื่อสัตย์สุจริตเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว และสามารถถอดถอนบุคคลผู้กระทำผิดได้ เช่น นายกเทศมนตรี กระทำผิดระเบียบ ผิดกฎหมาย ประชาชนสามารถร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้พิจารณาสอบสวน การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวได้ เมื่อมีการพิจารณาสอบสวนแล้วผู้ว่าราชการจังหวัดก็จะนำเสนอต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

โดย ฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการ

ประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ